

POPYCHAĆ (24) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf popychać (1). ◇ *praes 1 sg* popychâm (9). ◇ *3 sg* popychâ (3). ◇ *3 pl* popychają (6). ◇ *praet 3 pl m pers* popychali (3). ◇ *fut 3 pl m pers* popychać będą (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Pchnięciem przemieszczać; propellere Mącz, Vulg; protrudere, trudere Mącz (19)* : Propello, Pogániam/ dáley pomykam/ Popycham/ Spieram. *Mącz* 287c, 466d, 467a.

popycham kogo, co (4): Wzdychać będą Książętá/ bogáci/ á niemiłosierni: [...] Írodzy czárçi popychác ich będą/ bijác ie y bicziuiác/ wyiác y Íkrzytáiac zębámi nád nimi. *SkarŻyw* 121; A z oney rzełzey wywiedli Alexándrá/ ktorego popycháli Zydowie. *WujNT Act* 19/33. *Cf Zwrot.*

Zwrot: »nogami (i rękami) popychać« [*w tym: kogo, co (2)*] (3): Iedni go za Ífyię bili/ drudzy nogami popychali/ drudzy na Ífyię powroz włożyli *OpecŻyw* 114v; Owa káždy tákowy chodzi iáko wiłá/ A tłucze lie po ściánach by nádęta piłá. Ktorá oni Ízaleńcy co iá więc igráią/ Nogámi y rękámi bijác popycháią. *RejWiz* 12v; wielce fię z niego vrágáli: y nogámi/ gdy one ciężary nošíł/ popycháli. *SkarŻyw* 75.

Przen [kogo, czego] (3) : á iefzcze mam tákie nieprzyiaciele/ ktorzy mię popycháią y zá Ízyię pokułámi rozmáitemi bijá. *SkarKaz* 123b.

Zwrot: »popychać nogami« = *lekceważyć (1)*: Będziecie [...] bez oyczyzny y krolełtwá Íwego/ wygnáncy wÍzędzie nędzni/ wzgárdzeni/ vbodzy/ włoczęgowie/ ktore popychác nogámi/ tám gdzie was pierwey wáżono/ będą. *SkarKazSej* 674a.

a) *Przewracać (1)* : Ze Bog karze mowiemy/ że nielutościwy/ A tego nikt nie wÍpomni/ że winien złośliwy. Nie máłz ktoby popráwił domu gnijácego/ Tych dość co popycháią ledwo Ítoiącego *GrabowSet* L2.

a. *Wpychać, przepychać; obtrudere Mącz, Calep; contrudere Calep (5)* : Contrudo – Vcziskám, popichám. *Calep* 254b, 719b.

popychać co gdzie (2): Bowiem fer dla Íwey natury grubey á ciężkiew wÍzitkie karmie, zwłáłzcza mięło na doł żołądkowi popycha, á tak trawi wÍzitkie *GlabGad* K7v, G7v; [*Potkanie* 35].

popychać przed co (1): Obtrudo, Przed co popycham/ nád cziyę wołá co w kogo wtykam/ á ku wzięciu przimułzam. *Mącz* 467a.

[*popychać czym: czyli in puluere Tritas* brác ie z polewká: czy przegryść zębomá: vel *in gutturem* całkiem popychác pálcomá. *Potkanie* 35.]

b. *O urządzeniu mechanicznym [czego czym] (1)* : Sucula, Rigle któremi wáłków popycháją. *Mącz* 51c.

c. *O poganianiu bydła [czego (żywołne) czym] (2)* : Bucentrum – Kołturek ktorim popicháią wołow. *Calep* 141b; Stimulus – Palczat w koncu maiáci oftre zelazo, ktorim wołow popycháią. *Calep* 1006a.

2. *Pobudzać, skłaniać do działania; exstimulare, instimulare, stimulare Calep (3)* : Instimulo – Popychám, podułzczám. *Calep* 545b, 398a, 1006a.

3. *Wywoływać, powodować; trudere Mącz (2)* :

popychać czego (1): zbytek zbytku, kofzt kofztu popycha. Vyźrzyfz tám Niderlándckie opony ná ściánách, Y kobierce Adziámfkie, y Włofkie fzpálery. *CiekPotr* 31.

popychać co (1): Fallacia alia aliam trudit, Iedná chytróść drugą popychá [!]. *Mącz* 466d.

Synonimy: 1.c. *poganiać*; 2. *pobudzać, podszczuwać, poduszczać, podżegać, ponukać, skłaniać.*

Formacje współrdzenne cf PCHAĆ.

Cf **POPYCHAJĄCY, POPYCHANIE, POPYCHANY**

MC